N 344. ROK 1833. PONIEDZIAŁEK 30 GRUDNIA

Pismo to wychodzi codzień oprocz swiat uroczystych, w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA
Kwartalna.......złp. 12
Miesięczna...... „ 5

JMJONA SŁOWIAŃSKIE.
Dziś Ludmiłł.

# Gazeta Krakowska

## OBSERWACYE METEOROLOGICZNE

Barometr zredukowany na 0° Reaumiura.

| Dzien godzina | Barometr na 0° R. | Therm: | Higrometr | Wiatr | Stan Atmosf. | UWAGI. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 7 27 | „ 5, 519 | — 0,2 | — 3.0 | Pł. Zachodni mocny | Pochmurno | |
| 12 | „ 5, 297 | 2.4 | 3.7 | Zachodni słaby | Pogoda z chmurami | |
| 29 3 | „ 4, 557 | 1.4 | 2,8 | „ „ | „ „ | |
| 9 | „ 2, 221 | — 0,6 | — 4,5 | Południowy słaby | Pochmurno | |

## Część Nieurzędowa.

### KRAKÓW

Filip Nitkowski kapitan milicyi Rzeczypospolitéj Krakowskiéj, kawaler krzyża wojskowego polskiego, w d. 26 b. m. i r., mając lat 49 żyć przestał. W dniu onegdajszym zwłoki jego przeprowadzone i złożone w grobie zostały na wieczny spoczynek. Licznie zebrana publiczność dowiodła, że tylko prawdziwie poczciwi ludzie, opuszczając ten padół płaczu, zostawiają przyjaciół po śmierci. — Zycie człowieka jest zbyt krótkie, ależ życie cnotliwe jest wieczne!...

Otrzymaliśmy w Krakowie Wrocławski Noworocznik dla płci pięknéj, pod tytułem: *Marzana.* Pod względem papieru, druku i rycin, nie mamy nic do zarzucenia, lecz nie możemy przebaczyć wydawcy, że pisząc dla Polek przekłada im obce przedmioty, Ryciny piękne, ależ potrafią one zająć polkę?... Sam tytuł nawet jest odrażający; bo podług mitologji słowiańskiéj oznacza śmierć, a choć p. W. A. W. chce Łęczycką powiastką inne znaczenie nadać Marzanie, my jednek wierzymy Czechom, Morawiakom, którzy dotąd Morzenę albo Marzanę za śmierć podają. Ograniczamy się na uwadzę, nad przedmiotami i tytułem Noworocznika uczynionéj; co do porządku genealogji, zapewne inne dzienniki nas wyręczą.

Redakcja Gazety Krakowskiéj *zawiadomia swych łaskawych czytelników, że i w r. następnym* 1834 *to pismo codziennie jak dotąd wychodzić będzie. Cena kwartalna dodychczasowa pozostaje, to jest złp.* 12. *Niektóre ulepszenia z d.* 1 *stycznia nastąpią. Raz na tydzień będzie dołączane pismo pod tytułem:* Rozmaitości Gazety Krakowskiéj. *Prenumeratorowie Gazety,* Rozmaitości *bezpłatnie otrzymoją, jako dodatek. Wiadomości brukowe i lekkie;— mody obojga płci, rozmaite powiastki i rady dla gospodyń tu znajdą miejsce.*

### ANGLIA

*Londyn* 10 *grudnia.*

Ostatnie wiadomości otrzymane z Lizbony donoszą: że wmięszanie się do walki braci, chcących przemocą dojść panowania w Portugalji, nastąpiło z strony Hiszpanji i Anglji, w skutek takowego pośrednictwa obydwaj bracia, to jest Don Miguel i Don Pedro mają opuścić Portugalją. Dochody Don Miguelowi jako infantowi portugalskiemu, mają bydź dożywotnie zabezpieczone. Don Pedro niema chęci w ten sposób zakończyć

wojny, owszem chcę on szczęścia w wojnie doświadczać, i w tych dniach na Santarem uderzyć zamierza.

Sir John Doyle z 8 officerami angielskiemi w służbie Don Pedra zostającemi, przybył na statku parowym Wilhelm IV. z Lizbony do Liverpool, jak mówią, w zamiarze zakupienia koni do armji Don Pedra. Ajenci w Londynie Donny Marji, otrzymali także polecenie zakupienia 800 koni, pałaszów, rozmaitej, broni i innych potrzeb wojennych. Wszystko to ma bydź dla gwardji narodowéj przeznaczone, jest która na wzór francuzkiéj umontowana.

Lord Napier jest przez rząd najwyższym Kommissarzem w Kantonie mianowany, obowiązkiem jego będzie czuwać nad bezpieczeństwem anglików w Chinach osiadłych.

W tych dniach znowu doświadczyliśmy, nadzwyczajnéj burzy, przecie tą razą wielkich szkód nie ponieśliśmy.

Z listów przwatnych z *Antigua* nadesłanych dowiadujemy się, że jak właściciele plantacji, tak i niewolnicy murzyni, nie są zadowoleni z nadanych im swobód. W pierwszych chęć nadzwyczajna zysku, w drugich brak oświecenia sprzeciwiają się zbawiennym planom rządu.

Sir Alexander Malet udał się do Lizbony, pozostanie on tam przy naszém poselstwie.

Xiąże Talleyrand w pierwszych dniach stycznia spodziewany w Londynie, xiężna Dino już przybyła.

Podług kurjera układy względem spraw Belgijsko-holenderskich, znowu przerwane zostały.

Dziennik *Sun* zapewnia, że jen: Saldanha wezwał swoich przyjaciół z których wielu dotąd w służbie Don Miguela zostają, ażeby przeszli do wojsk konstytucyjnych. 50 z tego wezwania korzystało i już walczą przeciwko przywłaszczycielowi.

Wyprawa naukowa do Afryki, pomyślnie się powiodła. Okręt z téj wyprawy powrócił do Fernando Po. Na pokładzie onego znajdowali się PP. Landor i Laird.

Podług *Globu* handel Angielski z przyczyny nadzwyczajnych burzy i wiatrów w tym roku 90,000 beczek szkody poniósł.

W Anglji podobnież jak i we Francji, na stowarzyszenia czeladzi rzemieslniczéj, wyrzekają.

Dr. Edward Milligan, jeden znajznakomitszych proffessorów w Edinburgu, tłumacz Celsusa, przeżywszy półwieku, niedawno umarł. Uczony tén, przed laty 12 był na wsi szewcem, ukształcenie się w naukach winien jedynie umysłowym zdolnościom i usilnéj pracy

Zjawił się tu drugi Paganini, który pierwszego w muzyce przewyższa: jest to Florentczyk, przezwiskiém Masoni. Skrzypek tén przed 14 laty udał się w orszaku cesarzowéj Leopoldiny do Rio Janeiro, ztamtąd do Peru, Mexico, nareszcie do Kalkuty podróżował, wszędzie gdzie występował, doznał względnego przyjęcia od publiczności, tak przynajmniéj twierdzą bengalscy recenzenci. Niedawno wystąpił on w Brighton, wobecności rodziny królewskiéj, gdzie również z zapałem przyjęty został.

*Dnia* 17. Uzbrajania w naszych portach jak najskrzętniéj się odbywają, co powszechną uwagę na siebie zwraca, tym bardziéj, że podobnie i we francuzkich portach czynią. W Devontport okręty linjowe Cornwallis o 74 działach, Minden 75, i fregatę Portland o 50 działach uzbrojono. Endymion fregata o 50 działach jest w pogotowiu do wyjścia na morze. Przewiezie ona pana Sir Josias Rowléj viceadmirała, nowego dowódzcę na morzu środziemném, w miejsce przeznaczenia. Do Portsmuth nadeszły rozkazy, ażeby jak najspieszniéj okręty wojenne uzbrojano. W skutek tego okręt linjowy Ganges 84, Bellerophon 80 i President 52 dział mający niezwłocznie do wyjścia przygotować się ma. W Chatam okręty linjowe Camperdown o 106 i Hastings o 74 działach, w Sherness Powerful o 84 dział uzbrajają się. Oprócz tego oczekują tylko na rozkazy wypłynienia, Sułtan o 76 i Java o 52 działach. Powszechnie sądzą tu że flotta angielska łącznie z francuzką zbliżyć się mają ku Dardanelom.

Słychać że flota francuzka, która jak niedawno głoszono do Algieru się uda, teraz pokazuje się, że to był pozór, ma bowiem ku Lewantowi się zwrócić.

Wymieniają tu jako następcę jenerała Stubbs, jenerała Torres (Bernardo Sa.)

Doniesienia z Brazylji zawiadomiają, że Don Pedro II Cesarz Brezylijski niebezpiecznie na zapalenie muzgu zachorował, jednakże przy odejściu poczty minęło niebezpieczeństwo, przytomność odzyskał, konwulsje ustały, jeszcze mocna febra trwała.

Dziennik *Times* udziela obszerny artykuł o sprawach piemontskich i miota obelgi na rząd Karola Alberta.

Dzienniki angielskie znowu podają, że Don Miguel nie zezwolił na układy i pułkownik Hare nie był wpuszczony do Santarem. Kurjer angielski zaprzecza téj wieści, i utrzymuje zapewną, że Don Miguel żądał do dnia 3 grudnia przedłużenia okładów.

*(G. R. P.)*

## NIEMCY

*Hanower* 10 *Listopada.*

Tutejsza gazeta daje wykaz najważniejszych kryjówek wypadków ostatniego czasu. »Dnia 10 Lutego 1828 już W. Xięstwo Heskie, a dnia 25 Sierp: 1831 elektorstwo Heskie przyłączyły się do Pruskiego związku celnego. Ogłoszony przed kilkoma dniami 21 rozdział pruskiego zbioru praw zawiera także przyłączenie się Bawarji i Wirtembergji, królestwa Saskiego i wszystkich Turyngskich państw. Te układy zasadzają się na 3 głównych podstawach: 1) Nowy związek zacznie swą działalność z d. 1. stycznia i trwa do r. 1842. 2) W obrębie tych państw istnieją zgodne prawa względem przychodowych wychodowych i przechodowych podatków od cudzoziemców. 3) Summa z tych wspólnych podatków zostaje według stosunku ludności między pojedyncze państwa rozdzieloną. Oprócz tego Saxonja i związek Turyngski przyjmują także pruski podatkowy system od wewnętrznych płodów, gdy tymczasem dla innych państw na granicach wyrównywające cło na wypadki od wewnętrznego spożytkowaniu zachowaném bydź musi. Tym sposobem 23 milionów Niemców połączyło się do wspólnego związku celnego. Gdyby jeszcze królestwo Hanowerskie i W. xięstwo Badeńskie, u których zupełnie właściwe względy przyłączenie robią wątpliwe, do tego związku przystąpiły, byłyby prawie wszystkie państwa niemieckie w jednę wielką całość z jednoczone a inne zostałyby zniewolone, wyjąwszy Austrją i Holsztyn, gdyż o ich przyłączeniu ani myśleć można. Te przystąpienia są nader wielkiéj wagi, ponieważ we wszystkie stosunki państwa wchodzą; a przeto układ ten stawiamy obok kilku traktatów, które los Niemiec ustanowiły.

*Hamburg* 16 *grudnia.*

Dziś wieczorem nadeszły statek parowy, przyniósł nam wiadomości z Londynu z d. 13 b. m. W Londynie odebrano listy z Portugalji, dochodzą one do dnia 13 t. m. Kurjer angielski zapewnia, że układy między Don Pedrem a Don Miguelem rozpoczęte zostały. Z strony Don Pedra pułkownik Hare, baron zaś Ramford od Don Miguela zawarli pojednawczą umowę. Początkowo trzy dni czasu zostawiono do ułożenia się stron, gdy tymczasem Don Miguel żądał przedłużenia do d. 3 t. m. na co też zezwolono. Statek parowy **Carron** oczekiwał na ukończenie umowy, poczem miał zaraz pośpieszyć do Anglji, aby rząd swój o szczegółach zawiadomić. Lord John Russel od obydwóch stron ustanowiony jest sędzią polubownym. Podstawa warunków jest: zawieszenie broni i oddalenie się bez wloczne Don Miguela z Portugalji. Zbiegów wojskowych mnóstwo przybywa do Don Pedra armji, każdy żołnierz zbiegły ed nieprzyjaciela, dostaje na rękę Cruzadą od jen. Saldanha. Zakonnicy wciąż objawiają się w nieprzyjacielskim sporobie. W pewném mieście usiłowali gubernatora przekupić, który ich kazał schwytać i do Lizbony odesłać wraz z pieniędzmi które mu ofiarowali, oczekują w więzieniu na wyrok.

*(G. R. P.)*

## HISZPANIA

*Madryt* 3 *Grudnia.*

Xiąże San Fernando ma objąć ster rządu. Jest to człowiek godny i doznaje powszechnego szacunku, ale jego zdolności nie mają nic wspólnego z jego dobremi przymiotami. Ma on piękne zamiary; ale zajmie przykre stanowisko, wiele przeszkód będzie musiał zwalczyć chcąc doprowadzić do skutku zbawienne swe zamiary i spełnić nadzieje, jakie naród po nim sobie obiecuje. Tak zwani umiarkowani lękają się aby stanowczy liberaliści pod przewodnictwem xięcia San Fernando nie władali krajem. Jedną z największych trudności w położeniu Hiszpanji, przez okoliczności zrodzonych i pomnożonych, jest nieograniczony i prawie dyktatorski wpływ jeneralnych kapitanów po prowincjach. Katalonją włada jenerał Lleander, któregoby raczéj królem niż jeneralnym kapitanem nazwać wypadało, to samo się prawie dzieje wszędzie. Nikt nie wątpi, że królowa zwycięży, ale jednak mimo zadanych karolistom klęsk jeszcze ich bandy na różnych punktach pokazywać się będą, gdyż położenie kraju wojnie partyzanckiéj sprzyja. Góry, lasy, zamki i klasztory na niedostępnych i wznio-

słych skałach czynią karolistom miejsca do schronienia, i do robienia wycieczki podjazdów bardzo przydatne. Karolistowska junta w Morella dotąd się utrzymuje.

Nadworna gazeta Madrycka zawięra mnóstwo rozporządzeń między innemi dekret d. 30 listopada wydany, mocą którego Hiszpanja na 43 prowincji albo departamentów podzieloną zostaje; wtóry téj saméj daty, przez ministra Burgos kontrasignowany, który władzę naczelników departamentów zakreśla, i pensje przeznacza. Pierwszéj rangi otrzymuje 9000, drugiéj 8000, trzeciéj 7000 franków. Dwór xięcia Fernando pierwszego ministra już przybył do Madrytu, sam zaś xiąże wieczorem spodziewany. Moóstwo osób udało się z Madrytu naprzeciw xięcia, którego tak dawno opinja publiczna na czele ministrów rada była widzieć. Jenerał Vigodet, p. Cordowa, były poseł w Lizbonie, i p. Anduaga, były poseł w Torynie, również tu przybyli. Wczoraj królowa rejentka w odkrytem powozie przejeżdzała się po Alleach Prado. Margrabia de las Marismas (Aguado) zaliczył był jenerałowi Castanon 150,000 franków, w czasie kiedy powstańcy przecięliby związki z Madrytem; ta przysługa margrabiego nie tylko w rządzie ale i u publiczności dobre przyjęcie znalazła.

Odezwa jenerała Quesada jest następującéj treści: »Art. 1) Dostawiający władzom rządowym naczelników buntu; Merino (xiędza), Vabanrri, Balmaseda, Villalobos i Cuevillas, jeśliby sami byli winnymi, zostają ułaskawieni. Ktoby plebana Merino przystawił, nadto otrzyma nagrody 10,000 realów; za każdego zaś z wymienionych po 5000 realów. Art. 2) Ułaskawieni także będą i ci którzy wróciwszy do swych zagród odstawią rządowi broń, amunicją, mundury, konie i t. p. rzeczy wojenne. Art. 3) Broń ma bydź w urzędach municypalnych po miastach składana, konie zaś nie mają bydź odstawione, aby do służby królowéj użyte zostały. Art. 4) Wszyscy ci, którzy na mocy dawniejszéj mojéj amnestji (z d. 3 listopada) do domów wrócili, niemają z tych wydalać się, bez uzyskania od władz miejscowych na ten cel zezwolenia. Władzom zaś wolno takowe wydać lub odmówić, zostawia się to ich rozsądkowi.

(podpisano) Vincent *Quesada.*»

*(G. R. P.)*

---

# Doniesienia.

Powołany przez Wysoki Senat Rządzący na urząd natarjusza publicznego, mam honor zawiadomić osoby interessowane, iż kancellarją utrzymywać będę w Krakowie przy ulicy Mikołajskiéj pod L. 651 w domu PP. Łopatkiewiczów.

(3r.) S. *Korytowski* Not.

---

Henryk Otto Magister Chirugii i Akuszerji, który blisko 10 lat mieszkał w Krzeszowicach, a teraz w Krakowie obrał sobie mieszkanie na Piasku w gminie VII na przeciw kościoła Karmelickiego w domu pod N. 6. zawiadomia wszystkich ubogich chorych którzy jego pomoc potrzebują, iż codziennie od godziny 11 do 12 udzielać im bezpłatnie swych rad będzie.

(2r.)

---

Wexel na summę złp. 100,000 w listach zastawnych białych, towarzystwa kredytowego ziemskiego, królestwa Polskiego, przez dom handlowy Bluma, Jakubowskiego i Majera Bersohna, w dniu 15 lipca 1833 r. na rzecz A. Dobrowolskiego wystawiony w dniu 15 listopada 1833 r. wypłacalny bez żadnego indosu, przypadkiem zaginął; kiedy jednak valuta tego wexlu, przez wystawiających, to jest: przez dom handlowy Bluma i Jakubowskiego i Majera Bersohna, właścicielowi wexlu w całkowitości wypłaconą została, jak kwit urzędowy, przed Wincentym Bantkiem, pisarzem aktowym królestwa Polskiego, wystawiony; naucza, przeto ostrzega się każdego, aby nikt wexlu takowego zapłaconego, a tém samem umorzonego, nie nabywał, lub jakimkolwiek bądź sposobém nie negocyował, bo żadnej z niego satysfakcji mieć nie można, i owszem przeciwko indosantowi, skutki prawa karnego za zfałszowanie *indosu* rozciągnięteby zostały. Donosicielowi posiadacza tegoż wexlu na teraz, zapewnia się nagrody złp. 200, które są złożone u P. Landowskiego przysięgłego ajenta Nr. 726 przy ulicy Leszno zamieszkałego.

(2r.)